

Peruskoulun historian opetus pysyy ammattilaisten käsissä

Peruskoulu on koko ikäluokan koulu. Tämä ajatus korostuu nykyään vielä enemmän. Yhä useampi erilaisista oppimisvaikeuksista kärsivä oppilas on sijoitettu yleisopetukseen. Koko ikäluokan opettaminen asettaa opettajat vaativan haasteen eteen. Leuka ja liitu -menetelmä ei kovin pitkälle riitä. Perusopetuksen opettajilla on oltava hallussaan opetusmenetelmien työkalupakki, josta ammentaa opetusryhmän edellyttämiä työtapoja ja menetelmiä. Suomalaisilla opettajilla on aina ollut oikeus valita opetusmenetelmänsä itse. Opettajamme ovatkin tässä suhteessa erittäin taitavia.

Tutustuessani Englannissa sikäläiseen historianopetukseen kohtasin niin ikävystyneitä oppilaita kuin opettajiaakin. Opettajat kertoivat, että keskusjohtoinen järjestelmä oli pakottanut heidät liian paljon samaan muottiin. Tunnista toiseen samankaltaisena toistuva dokumenttiopetus oli nähtävästi uuvuttanut niin oppilaat kuin opettajatkin. Käytettävissä oleva tuntimäärä oli toisaalta huomattavasti suurempi kuin meillä, mikä mahdollisti taitotavoitteiden paremman saavuttamisen.

Pisa- tutkimukset ovat osoittaneet, että meillä on maailman laadukkain perusopetusjärjestelmä. Muutaman vuoden takainen Civic-tutkimus osoitti, että myös yhteiskunnallisissa aineissa suomalaisten oppilaiden tietämys edusti korkeata tasoa. Miksi suomalaiset koululaiset ovat edellä muiden maiden koululaisia? Ero muihin maihin syntyy siinä, että suomalaisen nuorison heikoimman neljänneksen osaamistaso on huomattavasti korkeammalla kuin muissa maissa.

Tämä kertoo siitä, että peruskoulun opettajat ovat sisäistäneet käsitteen ”koko ikäluokan koulu”. Opettajat ovat valmiita työskentelemään niin, että myös heikoin oppilasaines saavuttaa mahdollisuksiensa mukaan opetussuunnitelmassa asetetut

tavoitteet. Historian opetuksessakin heikoin neljännes on haastavin neljännes. Nämä oppilaat jatkavat opintojaan harvoin sellaisissa oppilaitoksissa, joissa heillä olisi mahdollista syventää historian opintojaan. Tästä syystä on tärkeää, että historian opetuksessa satsataan myös heikoimpiin oppilaisiin.

Historian ja yhteiskuntaopin opetussuunnitelmien perusteet uudistuivat äskettäin. Olen saanut muutamia yhteydenottoja, joissa surraan sitä, että aika ei tahdo riittää kirjan läpikäymiseen. Oppikirja ja koulun opetussuunnitelma ovat kaksi eri asiaa. Opetussuunnitelman perusteita ei voi syyttää siitä, jos oppikirjat paisuvat. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt on määritelty valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa, joita tehtäessä pyrittiin realismiin ja karsittiin esimerkiksi sisältöalueita. Tilaa haluttiin jättää myös tärkeälle paikallishistorian opetukselle.

Historia ja yhteiskuntaoppi poikkeavat monesta muusta perusopetuksen oppiaineesta siinä, että aineenopettajat kantavat luokanopettajia suuremman vastuun niiden opettamisesta. Liitto seuraa tarkoin, miten aineenopettajien asema oppiaineissamme kehittyy yhtenäiseen peruskouluun siirryttäessä. Toistaiseksi tietoomme tulleet seikat kertovat historian opettajien lisääntyneistä mahdollisuuksista opettaa myös viides- ja kuudesluokkalaisia. Niillä alueilla, joissa ikäluokat pienenevät ja tunnit vähenevät, tämä saattaa olla keino säilyttää virkaan riittävät tunnit.

HYOL on käynyt myös hedelmällisiä keskusteluja yliopistojen kanssa siitä, mitä 35 opintoviikkoa historian aineopinnoista tulisi sisältää. Toisin kuin esimerkiksi matematiikassa historiassa ei ole lähdetty rakentelemaan oikoteitä aineenopettajuuteen aineen hallinnan kustannuksella. Ne luokanopettajat, jotka suorittavat vaadittavat opin-

toviikot, saavat todellisia valmiuksia historian opettamiseen. Vaativan opintokokonaisuuden suorittaminen mittaa myös opiskelumotivaatiota ja kiinnostusta historiaa kohtaan.

En voi olla vielä käsittelemättä yhtä hiukan ikävää ilmiötä, johon aika ajoin törmää. Meillä on edelleen sellaisia lukion opettajia, jotka ovat sitä mieltä, että oppilaat eivät ole oppineet mitään peruskoulussa ja he joutuvat aloittamaan kaiken alusta, kun oppilaat aloittavat lukion. Tällaiset lehtorit korostavat mielellään myös sitä, että vanhempi lehtori ei leiki, jos keskustelu kääntyy monipuolisiin työtapoihin.

Toivottavasti edellä kerrotusta päästään lopullisesti eroon. Meillä on sama koulutus samoissa yliopistoissa. Lähes jokaisella perusopetuksessa työskentelevällä lehtorilla on lukion lehtorin muodollinen kelpoisuus,

joten ongelmia ei pitäisi tässäkään suhteessa olla. Perusopetuksessa syntyy pohja, jonka varaan lukion temaattinen historian opetus rakentuu.

Oman kokemukseni mukaan peruskoulusta lukioon siirtyvät oppilaat ovat varsin valmiita tuomaan tietämystään esille, kunhan heitä vain rohkaistaan siihen. Oppilaidemme substanssin hallinta on hyvällä tasolla. Meidän tulee kannustaa oppilaitamme entistä aktiivisempaan sanankäyttöön ja muuttaa tieto taidoksi ja haluksi vaikuttaa.

HARRI RINTA-AHO
puheenjohtaja

Förbundsnytt

Det är inte roligt att vara gymnasie-lärare just nu. Arbetet med de nya läroplanerna är visserligen på slutrakan och man borde ju med glädje kasta sig över de nya utmaningar som nya kurser och förnyat kursinnehåll i princip borde medföra. Ämnesrealen som kommer nästa år innebär också helt nya utmaningar för oss alla och envar.

Men ingen har väl undgått de tongångar i skolvärlden som varit gällande i offentligheten den senaste tiden. Gymnasierna körs nu på bred front ner till förmån för yrkesutbildningen. Man behöver bara se på reklamen i massmedierna för att se vart samhällets resurser har styrts. Samtidigt har en lam debatt om gymnasiernas framtida ställning i Finland varit under uppsegling under de senaste månaderna. Men ingen vill debattera – planer smids tydligt bakom kulisserna.

Alldeles uppenbart är stora saker på gång inom andra stadiets utbildning. Med våld sker närmandet mellan gymnasierna och yrkesutbildningen, och på sina håll smider man planer på att privatisera det kommunala gymnasiet och låta ett bolag som driver yrkes-

utbildningen ta över också gymnasierna.

Man oroar sig över gymnasiernas framtid, och att små gymnasier inte kommer att klara sig i konkurrensen med de stora nu när vi har ämnesreal som ställer nya krav på resurser. Det är säkert riktigt. Samtidigt kan jag inte låta bli att notera att de personer som nu är så måna om gymnasierna att de bör slås ihop med yrkesutbildningen är ganska långt de samma som drev igenom beslutet om ämnesreal...!

Frågan om vem som betalar vår lön är politisk – men när man nu argumenterar om att gymnasiet och yrkesutbildningen är två olika saker med olika läroplaner och gymnasierna därför inte har något att förlora, behöver man väl inte vara någon större spågubbe för att förutsäga följande steg. Synergieffekterna kommer att kräva att man sammanfogar de två utbildningarna under ett tak. Det är en enkel match att göra – för lagstiftarna.

Då kommer vi till frågan: vad är historieämnets roll och ställning efter det? Vad har historieämnet för status inom yrkesutbildningen idag?

Men ännu har vi – förhoppningsvis – en

lång väg att gå och en kamp att utkämpa innan man kört igenom "den svenska modellen" också här.

Ännu får vi uppleva två realprov enligt det gamla systemet. Bedömningskriterierna efter vårens prov finns på vår hemsida på kvällen efter realprovet. Lösenorden får du i medlemsbrevet.

På förbunds nivå får vi notera att de svenskspråkiga aktivisterna fortsätter ungefär som tidigare. Sture Lindholm är medlem i styrelsen och i gymnasiearbetsgruppen, Jan-Erik Till är medlem i gymnasiearbetsgruppen

och arbetsgruppen för samhällslära medan Petter Wallenius fortsätter i grundskolarbetsgruppen.

God fortsättning på våren! Håll ögonen uppe för de intressanta fortbildningskurser som förbundet ordnar under sommaren!

STURE LINDHOLM

Hallituksen järjestäytyminen

Kokouksessaan 18.1.2005 HYOL:n hallitus päätti muodostaa vuodelle 2005 seuraavat työryhmät kokoonpanoineen:

Työvaliokunta:

Harri Rinta-aho pj, Juha-Pekka Lehtonen, Markku Liuskari, Kimmo Päivärinta, Pirjo West ja Kirsi Ruhanen

Peruskouluryhmä:

Riitta Mikkola pj, Saija Alanko, Raoul Aspögren, Marko van den Berg, Miika Huhta, Marko Johansson, Merja Kukkola, Pasi Savolainen ja Petter Wallenius

Lukioryhmä:

Markku Liuskari pj, Jari Aalto, Ari Anteroinen, Vuokko Aromaa, Juha-Pekka Lehtonen, Sture Lindholm, Hannele Palo, Kimmo Päivärinta, Timo Sarken, Jorma Tattari ja Jan-Erik Till

Tiedotusryhmä:

Pirjo West pj, Anne Arojärvi, Markku Liuskari, Päivi Siltala-Keinänen, Vesa Vihervä. Vastuulliset tiedottajat: Pirjo West ja Sture Lindholm. Tiedotusryhmä toimii myös **Kleion toimitusneuvostona**, jonka jäsenenä on myös Vilho Kulju. **Kleion päätoimittaja** on

Markku Liuskari. Ryhmä vastaa myös internet-yhteyksistä ja kotisivuista.

Verkkopedagogiikkaryhmä:

Kari Rajala pj, Pekka Hirvonen, Jari Honkanen, Mika Kantola, Olli Lehtonen, Markku Liuskari, Riitta Mikkola ja Vesa Vihervä.

Yhteiskuntaopinryhmä:

Kimmo Päivärinta pj, Marja Asikainen, Kimmo Jalonen, Jan Löfström, Hannele Palo, Päivi Siltala-Keinänen, Jan-Erik Till, Petter Wallenius

Euroclio-edustajat:

Juha-Pekka Lehtonen ja Jorma Tattari

EUROCLIO-yhteyshenkilö:

Sture Lindholm

POE-edustajat:

Marja Asikainen (varalla Kimmo Päivärinta) ja Markku Liuskari (varalla Jorma Tattari).

AOL-edustajat:

Jari Aalto (varalla Hannele Palo) ja Vesa Vihervä (Riitta Mikkola)

Sisäiseksi tilintarkastajaksi valittiin Vilho Kulju.